Moje Praha

PŘÍBĚH PRVNÍ

I tak se stává z plavce chodec
Však touha rýžovat příběhy
a pronášet věštby
je u obou stejná

V hodině mezi psem a vlkem, kdy si je bdící člověk nejblíže, běhají mi hlavou střihové filmy s okénky snů skutečností i zázraků. Denní okoralost vybavovacích schopností dostává znovu broskvový pel; dějí se věci dávno zasuté, aby se řadily zdánlivě bez ladu a skladu. Někde v hlubinách mozku se potvrzuje, že co se nevsákne z poezie před dospělostí, to tam už stěží kdy dostaneme. Prakticky se nic nestane. Je to postaveno na železobetonových základech. Přesto jsem raději, že základy mého domu jsou z kuličky rosy, na které leží Lobačevského trojúhelník sférické fantazie namísto Eukleidova plošného. V této hodině absolutního ticha se znovu, ve věku šestnácti let, vracím do Svatovítského chrámu, abych stejně jako gotičtí lidé hleděl v pokoře a se strachem vzhůru.

V tmavé Zlaté uličce vidím kulhající siluetu, jež se občas zastaví, aby sextantem změřila výšku hřebenu střechy. Je to Langweil, šílený archivář posedlý Prahou. Jeho mozartovský copánek se rytmicky míhá; pospíchá, aby doma zhmotnil svá nekonečná měření v geniálním modelu Prahy. Jeho vnitřní hlas zní ústy Zdeňka Štěpánka, jako kdysi v dokumentárním filmu, který se do mě navždy zapsal: „Kdo zachová město? Kdo zachová město?“ Hradem se domů vrací rozevlátý Jaroslav Seifert, těžce hledá klíče od branky a těší se na svá vidění. Musel se předtím ve vinárně potkat s Apollinairem, který se mu zděšeně svěřil, že v jednom z ametystů svatováclavské kaple našel svou podobu.

Nejkrásnější je tíha ženy po milování a tíha knihy. Ty, co jsou ve Strahovské knihovně, jsem nikdy neprolistoval, už neprolistuji a ani nepotěžkám. Jak velké tu asi je vzdušné břemeno myšlenek? Tak nějak si představuji věčnost. Vzduchem poletují hořké věty z dopisů Boženy Němcové, listy rukopisu *Máje*, hadi nádherných barokních sloupů tmavnou a staré glóbusy se otáčejí proti směru Času. Slyším potlesk Italů, který patřil V. V. Štechovi za jeho jedinečný rozbor obrazů z neveřejného klášterního depozitáře, i jeho třesoucí se hlas, když jim plynnou italštinou odpověděl: „Já děkuji vám, že jsem mohl tato díla spatřit.“ Slyším šouravé kroky mnichů i vzlyky zaznívající z cel „malých strahováčků“, kteří toužili po krásných ženách, a ne po řeholní kutně. Jejich čas byl pomalý jako hlemýždi ze strahovských strání.

Jdu zpět přes Pohořelec, Loretánské a Hradčanské náměstí, abych viděl chrám *en face*. Chrám. Už samo to slovo vyjadřuje vznešenost. Chrámy sají dějiny, a ty jsou někdy mnohem méně vznešené než jejich impozantní kamenní svědci. Chrámy jsou magnetem v dobách dobrých a útočištěm v dobách zlých. Na svou, dnes samozřejmou proslulost musí často čekat staletí. Když středověcí kameníci jako „ozástěření“ datlové vyťukávali podle nákresů Matyáše z Arrasu jemné gotické krajkoví ozdob a tím tvořili zkamenělou hudbu, neměli zcela jistě pocit vznešených bytostí zhmotňujících věčnost. Přesto, anebo právě proto se věčnými stali.

Když nad ostny věží vychází měsíc, vzniká prostor pro tajemství. Zlatá ulička nejprve stříbrní – a potom zlátne. Měsíc se stává tím vytouženým kamenem mudrců hozeným do tmy. V křivulích to šumí a bublá. Nad kádinkami se sklánějí rudolfinští alchymisté a kordy nadouvají pláštíky kavalírů, spěchajících na galantní schůzku se šustivou vlečkou. Fantazie je tou pravou *aquou vitae*. Vidím dánského hvězdáře Tychona Braha, jak připravuje císaři Rudolfovi perlovou tinkturu proti nákaze z morového povětří a myslí přitom na svá astronomická pozorování. Jeho přítel Jan Kepler, celý v černém, s vlasy ostříhanými po španělském způsobu, tvoří pro císaře horoskopy a v hlavě má své planetární zákony. Do všeho toho zní křik a třeskot kordů opilých císařských vojáků, podmalovávaný tklivými renesančními zastaveníčky, zpívanými sonorními hlasy.

Vitráži, kolik jsi viděla podzimů? Koho a co vůbec pamatuješ? Mohu věřit legendě, že jsi viděla královnu Žofii, jak se zpovídá Janu Nepomuckému, jehož jazyk chráněn je dodnes stříbrným sarkofágem? Nebo vraha Heydricha, jak si nestoudně nasazuje svatováclavskou korunu? Co víš o ženě v chrámové lodi, která se před tebou zaklání v magické strnulosti? Snad hledá tam nahoře, co jí proklouzlo mezi prsty dole. Prosí, nebo se za něco omlouvá? Vitráži, když jsme se naposled viděli, zněl tvou chrámovou lodí fascinující Verdiho *Rekviem*. Stáli jsme s jazzovým pianistou a skladatelem Karlem Růžičkou přímo naproti tobě – a byl také podzim, jako dnes. Já jsem se tehdy nekonečně dlouho díval do tvých skel – a od té doby mi k této hudbě neodmyslitelně patříš.

Kolikrát už byly Hradčany kresleny, malovány a fotografovány, by už nikdo nespočítal. Kromě biedermeierovských pragensií a Slavíčkovy svatovítské věže zůstala navždy ve mně z dětství Šetelíkova plátna. Dnes už vím, že to byly kýče, ale dětské oči mají jinou optiku. Šetelík, o kterém mimochodem skoro nic nevím, byl jistě módní a movitý malíř, jehož plátna prý visela ve všech zbohatlických prvorepublikových salonech. V padesátých letech, kdy došlo k zásadní změně politického a sociálního klimatu, se začal Šetelík objevovat za výlohami starožitnictví. Když jsem chodíval na nedělní, předdivadelní procházky s matkou, nemohl jsem se na ně vynadívat. Matka se smála, že čtvereční metr Šetelíka stojí čtyři tisíce korun. Já to tehdy tak neviděl. Potom najednou, jako švihnutím kouzelného proutku, všechny Šetelíkovy Hradčany zmizely. Cítil jsem se podveden a ochuzen. Zřejmě je skoupili noví mocní a bohatí, kteří měli s těmi minulými stejný vkus, nebo spíše nevkus. A od té doby mi nezbylo než se dívat na Hradčany skutečně. Žiji pod nimi, a každý den, když chodím za řeku „do Prahy“, mám jejich proměny znovu a znovu před očima. Ale Šetelíkovi jsem nepřestal být za jeho obrazy vděčný. Ten lila odér, do kterého si dokážu Hradčany kdykoliv obléknout, mám od něj.

Hradčanské věže
tyčí se jak ostny
a dole houká parník při návratu
Čtu si tě vleže
asi nejsem ctnostný
když ve tmě hladím tvoji malou patu

Hlavou mi táhne
zas burlacká píseň
když vleču loďku s pískem svého citu
Proč nejsem jáhnem
který pomodlí se
a klidně usne v náručích svých mýtů

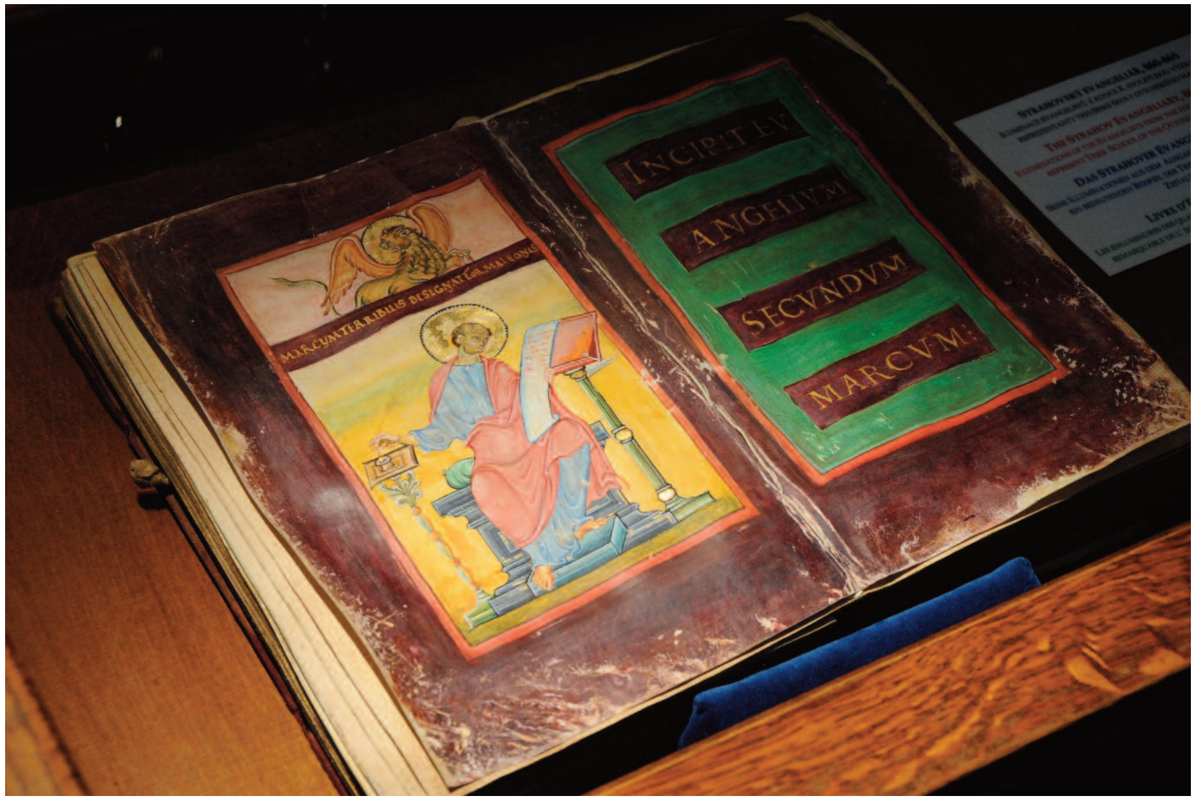
INCIPIT EV
ANGELIVM
SECVNDVM
MARCVM

Anna
MARI CARMEN
CARMEN
Y
JAVIER
CHIARA
i 2 NINO
JANET
JOSE
BOZHIN

Captain Morgan

BŘEHULE
ALKA
PVCS 102 116